

**AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI TƏHSİL NAZİRLİYİ
BAKİ DÖVLƏT UNIVERSİTETİ**

FƏNN SİLLABUSU

**Təsdiq edirəm prof. Hacıyeva S.R.
(kafedra müdürü)**

İmza: _____

Tarix: “15” sentyabr 2015 -ci il

Kafedra: Ekoloji kimya

Fakültə: Ekologiya və torpaqşünaslıq

I. Fənn haqqında məlumat

Fənnin adı: _____ **Биосфера и фотохимия.**

Tədris yükü (saat) cəmi: _____ mühazirə _____ seminar _____ praktik (laboratoriya) _____

Tədris ili 2015-2016 Semestr 1 Bölmə rus _____

Kredit sayı (hər 30 saatça 1 kredit) МАГИСТРАТУРА

II. Müəllim haqqında məlumat: к.х.н. Велиева Зарифа Талыб _____

_____
(Soyadı, adı, atasının adı, elmi adı və dərəcəsi)

Məsləhət günləri və saatları: _____ I qün 12^{oo} _____

E-mail ünvanı: z.veliyeva@mail.ru _____

İş telefonu: _____ 434-48-70 _____

III. Tələb olunan dərsliklər və dərs vəsaitləri:

Əsas:

1._Вернадский В.И. Химическое строение биосферы Земли и ее окружение.-М.,Наука 2001, стр.376

2._Скорб Е.В. Фотохимические методы в химии. Минск, 2011, стр.3-25

3._Калверт Т., Питтс Д., Фотохимия. М.,Мир, 1968, стр.671

4._Окабе Х., Фотохимия малых молекул. М., 1981, стр.500

5._Климов В.В. Фотосинтез и биосфера. М., 1996, с. 7-12

Əlavə:

1. Моисеев Н.Н., Человек и биосфера. М.,Юнисам, 1996, стр.190
2. Турро Н. Молекулярная фотохимия. М., 1967..стр.328
- 3._ Майзель С.А. Трансформация лучистой энергии. Либроком., 2010. Стр.264
- 4._Васюкова Г.Т., Экология.-Конкорд, 2009, стр.821-824.

IV. Fənnin təsviri və məqsədi:

(Fənn haqqında qısa məlumat, onunla şərtləşən fənlər (bilavasitə bağlı olan/uyğun gələn), fənnin tədrisinin məqsədləri. Bu fənni öyrənməklə tələbələrin nəyi biləcəkləri, nəyə nail olacaqları və hansı vərdişlərə uyğunlaşmamışları qeyd edilir)

Kursun qısa təsviri:—Дисциплина «Биосфера и фотохимия» предполагает знание и учение о биосфере, экологии и фотохимии. Взаимоотношение человека и природы носят сложный, а порой противоречивый характер, поэтому нуждается в тщательном изучении. Рассматриваются биогеохимические круговороты вещества биосферы и потоки энергии как основной механизм поддержания организованности и устойчивости биосферы. Фотохимия это наука о хим. превращениях веществ под действием электромагнитного излучения.

Kursun məqsədi:— Обеспечение профессионального образования, способствующего формированию экологической культуры мышления, способности к обобщению, анализу, восприятию информации, постановке цели и выбору путей её достижения, осознание социальной значимости своей будущей профессии, формированию высокой мотивацией к выполнению профессиональной деятельности, формированию навыков использовать основные положения и методы социальных, гуманитарных и экономических наук при решении профессиональных задач, обладать способностью анализировать экологические проблемы.

V. Fənnin təqvim planı:

Həftələr	Mövzunun adı və qısa icmalı	Mühazirə	Məşğələ	Saat	Tarix
V I	Mövzu №1 Введение и понятие о биосфере. Qısa icmalı: Идеи В. И. Вернадского в учении о биосфере сложились в начале XX в. Биосфера как особая оболочка	2	2	2	18.09 21.09

	<p>Земли — непрерывно происходящий в ней кругооборот веществ. Биосфера и ее роль в распределении энергетических потоков на Земле.</p> <p>Oxu materialları (kitabın adı, müəlliflər və lazımı səhifələr göstərilməklə):</p> <ol style="list-style-type: none"> 1._Вернадский В.И. Химическое строение биосферы Земли и ее окружение.- М.,Наука, 2001, стр.376 2._Моисеев Н.Н., Человек и биосфера. М.,Юниксам, 1996, стр.190 3._Васюкова Г.Т., Экология.-Конкорд, 2009, стр.821-824. 				
V	<p>Mövzu №2 Загрязнение биосферы и его источники.</p> <p>Qisa icmali: Физические и химические загрязнения. ПДК вредных веществ в атмосферном воздухе, в водной среде и в почве.</p> <p>Oxu materialları (kitabın adı, müəlliflər və lazımı səhifələr göstərilməklə):</p> <ol style="list-style-type: none"> 1._Вернадский В.И. Химическое строение биосферы Земли и ее окружение.- М.,Наука, 2001, стр.376 2._Моисеев Н.Н., Человек и биосфера. М.,Юниксам, 1996, стр.190 3._Васюкова Г.Т., Экология.-Конкорд, 2009, стр.821-824. 	2		2	25.09
Həftələr	Mövzunun adı və qısa icmali	Mühəzirə	Məşğələ	Saat	Tarix
V I	<p>Mövzu № 3. Атмосферные загрязнители биосферы.</p> <p>Qisa icmali: Механические, биологические и физические загрязнители атмосферы. Транспортные средства как основной источник загрязнения.</p> <p>Oxu materialları (kitabın adı, müəlliflər və lazımı səhifələr göstərilməklə):</p> <ol style="list-style-type: none"> 1._Вернадский В.И. Химическое строение биосферы Земли и ее окружение.- М.,Наука, 2001, стр.379 2._Моисеев Н.Н., Человек и биосфера. М.,Юниксам, 1996, стр.190 3._Васюкова Г.Т., Экология.-Конкорд, 2009, стр.821-824 	2	2	2	2.10 5.10
V	<p>Mövzu №4 Гидросферное загрязнение биосферы.</p> <p>Qısa icmali: Основные факторы</p>	2		2	9.10

	химического загрязнения морей и океанов. Эвтрофикации водоемов. Поверхностные и грунтовые воды и их загрязнители. Радиоактивные загрязнения. Oxu materialları (kitabın adı, müəlliflər və lazımı səhifələr göstərilməklə): 1._ Вернадский В.И. Химическое строение биосферы Земли и ее окружение.- М.,Наука, 2001, стр.380 2._ Моисеев Н.Н., Человек и биосфера. М.,Юнисам, 1996, стр.198 3._ Васюкова Г.Т., Экология.-Конкорд, 2009, стр.827.				
V I	Mövzu № 5. Литосферное загрязнение биосферы. Qısa icmali:Оценка степени загрязнения почвы. Классификация загрязнения почв. Санитарный контроль загрязнения почв. Самоочищение почвы. Oxu materialları (kitabın adı, müəlliflər və lazımı səhifələr göstərilməklə): 1._ Вернадский В.И. Химическое строение биосферы Земли и ее окружение.- М.,Наука, 2001, стр.383 2._ Моисеев Н.Н., Человек и биосфера. М.,Юнисам, 1996, стр.201 3._ Васюкова Г.Т., Экология.-Конкорд, 2009, стр.829.	2	2	2	16.10 19.10
V	Mövzu №6. Лучистая энергия и его виды. Qısa icmali: Виды лучистой энергии. Инфракрасные и ультрафиолетовые лучи. Теорию бактерицидного влияния света. Источники лучистой энергии. Радиоактивность. Oxu materialları (kitabın adı, müəlliflər və lazımı səhifələr göstərilməklə): 1._ Калверт Т., Питтс Д., Фотохимия. М.,Мир, 1968, стр.671 2._ Климов В.В. Фотосинтез и биосфера. М., 1996, с. 7-12 3._ Майзель С.А. Трансформация лучистой энергии. Либроком., 2010. Стр.264 .	2		2	23.10

V	Mövzu № 7. Понятие фотохимии. Qısa icmali_ Новый этап в развитии фотохимии. исследования достижений квантовой химии, спектроскопии, хим. кинетики, а также появление новых эксперим. методов исследования Oxu materialları (kitabın adı, müəlliflər və lazimi səhifələr göstərilməklə): 1._Калверт Т., Питтс Д., Фотохимия. М.,Мир, 1968, стр.671 2._МайзельС.А.,СкорбЕ.В. Фотохимические методы в химии. Минск, 2011, стр.3-25 3._ Турро Н. Молекулярная фотохимия. М., 1967.стр.328	2	2	2	30.10 02.11
V	Mövzu № 8. Основные законы фотохимии. Qısa icmali:_Световая энергия и ее преобразования. Связь фотоэффекта с поглощением света. Химическое действие света и ее количественная оценка. Для измерения поглощаемой световой энергии. Oxu materialları (kitabın adı, müəlliflər və lazimi səhifələr göstərilməklə): 1._Калверт Т., Питтс Д., Фотохимия. М.,Мир, 1968, стр.671 2._ Турро Н. Молекулярная фотохимия. М., 1967..стр.328 3._ Майзель С.А. Трансформация лучистой энергии. Либроком., 2010. Стр.266	2	2	2	06.11
V	Mövzu № 9.Атмосферная фотохимия метана,кислорода и озона. Qısa icmali_Фотохимическая реакция в верхних слоях атмосферы. Озон в атмосфере и его роль. Фотохимические реакции метана. Oxu materialları (kitabın adı, müəlliflər və lazimi səhifələr göstərilməklə): 1._Калверт Т., Питтс Д., Фотохимия. М.,Мир, 1968, стр.675	2	2	2	13.11 16.11

	2._ Турро Н. Молекулярная фотохимия. М., 1967..стр.322 3._ Окабе Х., Фотохимия малых молекул. М., 1981, стр.500				
V	Mövzu № 10. Ассиметрия углекислого газа процессе фотосинтеза. Qısa icmali_ Понятие о фотосинтезе . Фотохимические реакции, протекающие под действием квантов света. Причина совпадения квантового выхода химической реакции (выделение O) и квантового выхода ассимиляции CO ₂ при фотосинтезе. Oxu materialları (kitabın adı, müəlliflər və lazımi səhifələr göstərilməklə): 1._Калверт Т., Питтс Д., Фотохимия. М.,Мир, 1968, стр.671 2._ Турро Н. Молекулярная фотохимия. М., 1967..стр.328 3. Окабе Х., Фотохимия малых молекул. М., 1981, стр.502	2		2	20.11
V I	Mövzu № 11.Выделение молекулярного кислорода при фотосинтезе. Qısa icmali_Nовый этап в развитии фотохимии. исследования достижений <u>квантовой химии, спектроскопии</u> , хим. кинетики, а также появление новых эксперим. методов исследования Oxu materialları (kitabın adı, müəlliflər və lazımi səhifələr göstərilməklə): 1._Калверт Т., Питтс Д., Фотохимия. М.,Мир, 1968, стр.671 2._ Турро Н. Молекулярная фотохимия. М., 1967..стр.330 3._ Окабе Х., Фотохимия малых молекул. М., 1981, стр.504	2	2	2	27.11 30.11

V	<p>Mövzu № 12. Фотохимические реакции в организме.</p> <p>Qısa icmali_ Современные представления о механизме фотосинтетического окисления воды и выделения кислорода. Появление молекулярного кислорода в атмосфере. Молекулярный механизм фотосинтетического окисления воды.</p> <p>Oxu materialları (kitabin adı, müəlliflər və lazımı səhifələr göstərilməklə):</p> <ol style="list-style-type: none"> 1._Калверт Т., Питтс Д., Фотохимия. М.,Мир, 1968, стр.670 2._Турро Н. Молекулярная фотохимия. М., 1967..стр.335 3._Майзель С.А. Трансформация лучистой энергии. Либроком., 2010. Стр.266 	2		2	04.12
V I	<p>Mövzu № 13. Молекулярные основы превращения и накопления в процессе фотохимии.</p> <p>Qısa icmali_ Первичное улавливание и преобразование энергии света при фотосинтезе. Реакция Красновского. Молекулярный механизм фотосинтеза и молекулярный кислород, для решения проблем экологической безопасности и развития биосферы.</p> <p>Oxu materialları (kitabin adı, müəlliflər və lazımı səhifələr göstərilməklə):</p> <ol style="list-style-type: none"> 1._Калверт Т., Питтс Д., Фотохимия. М.,Мир, 1968, стр.671 2._Турро Н. Молекулярная фотохимия. М., 1967..стр.328 3._Турро Н. Молекулярная фотохимия. М., 1967..стр.333 	2	2	2	11.12 14.12
V	<p>Mövzu № 14. Механизм действия лучи света на организм человека.</p> <p>Qısa icmali_ Применение лазерного лечения. Взаимодействие света с биологическими тканями, и при фотохимическом воздействии.Негативное воздействие ультрафиолета. Естественная система защиты кожи.</p>	2		2	18.12

	Oxu materialları (kitabın adı, müəlliflər və lazımı səhifələr göstərilməklə): 1._Калверт Т., Питтс Д., Фотохимия. М.,Мир, 1968, стр.671 2._ Турро Н. Молекулярная фотохимия. М., 1967..стр.328 3._ Майзель С.А. Трансформация лучистой энергии. Либроком., 2010. Стр.264				
V I	Mövzu № 15. Механизм влияния солнечного света и его биологическое влияние. Qısa icmali_ Свет, как это поток электромагнитного излучения. Светотерапия как лечение ярким светом. Влияние и воздействие цвета. Влияние на биологически активные точки. Oxu materialları (kitabın adı, müəlliflər və lazımı səhifələr göstərilməklə): 1._Калверт Т., Питтс Д., Фотохимия. М.,Мир, 1968, стр.671 2._ Турро Н. Молекулярная фотохимия. М., 1967..стр.328 3._ Майзель С.А. Трансформация лучистой энергии. Либроком., 2010. Стр.264	2	2	2	25.12 28.12

VI. İmtahanın keçirilməsi forması -yazılı, şifahi, dialoq və ya test.

VII. Semestr ərzində qiymətləndirmə və bal bölgüsü:

Balların maksimum miqdarı – 100 bal.

A) Semestr ərzində toplanan maksimum bal – 50 bal.

Dərsə davamiyyətə görə	10 bal
Tələbələrin sərbəst işinə (referat, prezentasiya, tədqiqat işi və s.) görə Qeyd: Plagiat halları qəti qadağandır! Sərbəst işlə əlaqədar bütün tapşırıqların qısa təsviri, təqdim olunma şərtləri, vaxtı və qiymətləndirmə üsulu dəqiq göstərilir.	10 bal
Seminar (məşğələ) və ya laboratoriya dərslərinin nəticələrinə görə (eyni fəndən həm seminar (məşğələ), həm də laboratoriya dərsləri nəzərdə tutulduğu halda onların hər birinə 10 bal ayrılır). Əgər fənnin tədrisi yalnız mühəazirə, seminar (məşğələ) şəklində nəzərdə tutularsa bu zaman davamiyyətə və sərbəst işə ayrılmış ballar istisna olmaqla qalan 30 bal tədrisin bu növ göstəricilərinə görə hesablanır.	20 bal
Kurs işinin hazırlanmasına və müdafiəsinə görə (fənn üzrə kurs işi (layihəsi)	10 bal

nəzərdə tutulmayıbsa, ona ayrılan 10 bal seminar (məşğələ) və ya laboratoriya dərslərinə əlavə olunur).

B) Semestr imtahani nəticəsinə görə - maksimum 50 bal

Hər bilet də – 5 sual, hər suala – 10 bal verilir

Qeyd: Tələbənin imtahandan topladığı balın miqdarı 17-dən az olmamalıdır.

C) Semestr nəticəsinə görə qiymətləndirmə (imtahan və imtahana qədər toplanan ballar əsasında):

91 – 100 bal	əla	A
81 – 90 bal	çox yaxşı	B
71 – 80 bal	yaxşı	C
61 – 70 bal	kafi	D
51 – 60 bal	qənaətbəxş	E
51 baldan aşağı	qeyri-kafi	F

Müəllim: ___ k.e.n. Veliyeva Z.T._____

İmza: _____

(soyadı, adı, atasının adı)

Tarix: ___ 15 sentyabr 2015 ___